

DUNGENSE HISTORIËN

Onafhankelijk Tijdschrift voor de Geschiedenis van Den Dungen

11^e jaargang, mei 2017
Dit is nummer 35.

Redactie leovanminderhout@hetnet.nl

De hei van Arnt Jacobs aan den Boschpad

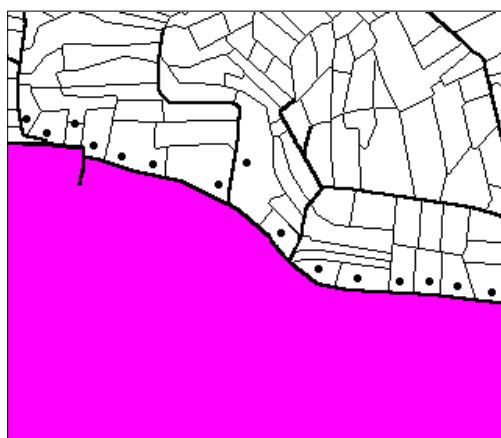
Van sommige huizen aan den Boschpad werd gezegd dat ze *aan de hei* lagen.

Boschpad 4-8	1421	aen die heij
Boschpad 10	1552	aen de heij
Boschpad 20	1507	de heijde
Boschpad 24	1531	aen de heije
	1566	aen de heije

Maar welke hei zou dat dan moeten zijn?

De eigenaren van de hof waar later Flaas 1 zou komen hadden in het begin van de 15^e eeuw een akker en een heikamp onder Gestel aan de andere kant van den Boschpad¹.

Zou het toen zo geweest zijn: aan de ene kant van de straat een rits huizen onder Den Dungen, aan de andere kant onder Gestel heide?

Figuur 1. Veronderstelling van de rij huizen onder Den Dungen en heide onder Gestel, tussen de Keer (links) en Brabants land (rechts) in de 14^e - 15^e eeuw.

We nemen bij wijze van uitgangspunt de kamp heide van Willem Rutten van Griensven. Willem verkocht deze kamp hei, gelegen onder Gestel, in 1516 aan Mr. Ewout Jans Mallants uit Den Bosch, met als belendingen:

Jan Huben, Peter Engberts en Eijmbert Willems aan de ene zijde,
Katarina wed Arnt Jacobs aan de andere zijde,
de straat aan het ene einde,
Jan van den Kamp en Hubert Corstiaans aan het andere einde².

Bij de volgende verkoop ervan blijkt de kamp ontgonnen te zijn, d.w.z. tussen 1516 en 1529, en verdeeld in 7 stukken akkerland.

stuk	koper	bron
1	Jan Andriessen	R1310, fo 48v, 15-1-1529
2	Gielis Jan Willems	R1310, fo 49v, 15-1-1529
3	Henrik Dirks Werners	R1310, fo 50,, 15-1-1529
4	Goiart Huig Gijben	R1325, fo 2v, 12-1-1537
5	Peter Willems van den Horrik	R1325, fo 3, 12-1-1537
6+7	Hubert Gielis Gerits	R1309, fo 156v, 13-3-1529

Stuk 1 lag bij *de nieuwendijkse straat*, hetgeen nu de Donksesstraat is; de stukken 2 en 3 lagen aan *de boschstraat*.

Er zijn 2 mogelijkheden waar een Gestelse kamp aan de Boschstraat (Boschpad, Bosscheweg) kan komen, nl. tegenover de Flaas en in het Bellenbroek.

Bij de verdeling van *de grote akker* in 1522 kreeg Katarina Arnt Jacob Gerits daar $\frac{1}{3}$ van, aan de westkant, naast erf van Mr. Ewout Mallants³; en dat moet de bewuste kamp zijn. Katarina trouwde met Jan Wouter Broossen en zijn naam is aan te treffen in de belending van het 3^e stuk, van Henrik Werners, die luidt:

die boschstraat

Jan Wouters [het westelijke $\frac{1}{3}$ van *de grote akker*]

Richmoet wed Ewout Mallants [het nog niet verkochte 6^e en 7^e stuk]

Gielis Jan Willem Huben [het 2^e stuk, ook aan de *boschstraat*].

Wat de andere mogelijkheid voor de lokatie voor de heikamp betreft, bij het Bellenbroek, zijn die aanknopingspunten er niet. Bovendien werd voor de kamp van Willem Rutten ook niet de aanduiding *bellenbroek* gebezigd.

De belendingen van de 7 stukken maken het mogelijk ze als volgt op de kaart te leggen:

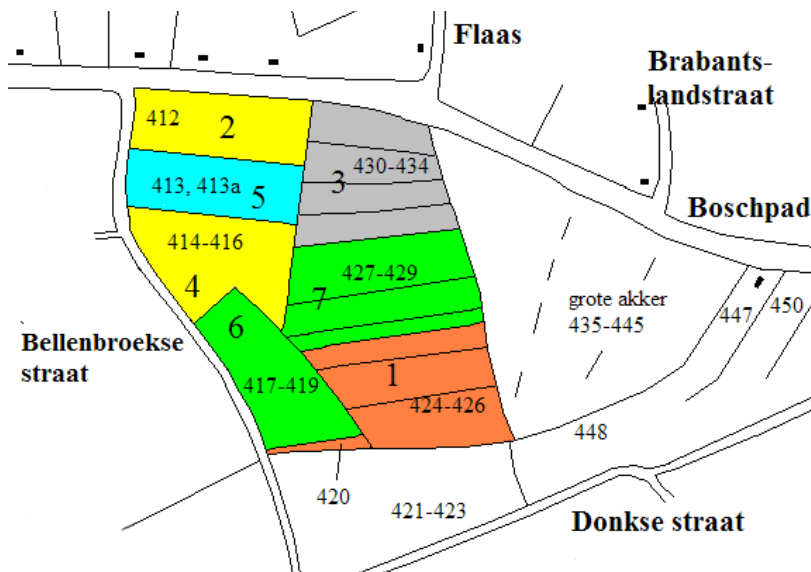
de boschstraat	
2	3
5	
4	6+7
1	

Als het 1^e stuk echt tot aan de Donkse straat kwam zou het oostwaarts moeten belenden aan het land van Boschpad 41 (B447 +448) en dat is niet zo⁴. Wel is daar *erfenis van de kinderen Arnt Jacobs* te vinden, net zo als bij de hele kamp in 1516. Dit kan uitgelegd worden met de aanname dat de kamp zich niet helemaal tot aan de Donkse straat uitstrekte.

Het wordt zo ook begrijpelijk dat het 1^e stuk een eigen toegang moest krijgen, nl. B420.

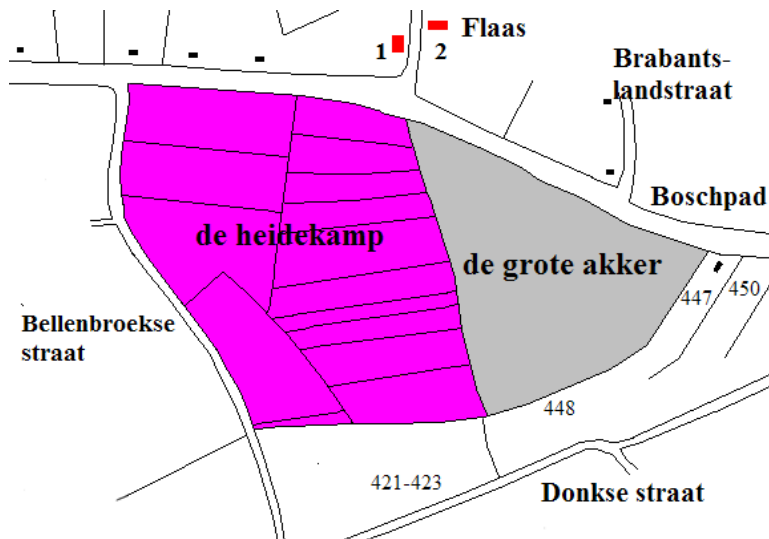
De grootte van de aldus gevonden kamp is 9 ha.

Rekonstruktie op de ondergrond van het kadaster van 1832 levert dan dit landkaartje op.

Figuur 2. De 7 stukken van de verkoping van de kamp van Willem Rutten van Griensven. De klein gedrukte cijfers zijn de perceelsnummers van het kadaster van St. Michielsgestel, sectie B. Er zijn in de belendingen geen aanwijzingen te vinden dat de dijk al zou zijn aangelegd; het latere tracé volgt de Bellenbroekse straat.

Nu is de weg vrij om de kamp van Willem Rutten verder terug te volgen en te ontdekken dat het in feite een deel is van een groter stuk land, nl. *de heikamp* en de *hei-akker*, en dat dit land afkomstig is van Henrik Jans van den Kamp die het van zijn vader had verkregen. Henriks huis werd Flaas 1, Jans huis was Flaas 2.

Figuur 3. De kamp hei en de grote akker van Arnt Jacobs ca. 1500, afkomstig van Jan van den Kamp

Nog in 1708 was de plaatsaanduiding voor het huis dat op B434 was gebouwd in *St. Michielsgestel in de heijde tegenover de Flaes aen den dungensen kant*, terwijl er al sinds bijna 200 jaar geen heide meer was⁵.

De kamp heide van Arnt Jacobs lag niet tegenover de huizen "aen de heij" (Boschpad 4-24, in het eerste tabelletje), maar tegenover de Flaas. Voor het linker deel klopt figuur 1. In het rechter deel van de figuur moet de ontginning van hei en de bouw van huizen in een nog vroeger stadium zijn gebeurd.

De busselkes aan de Sporkt en in het Kampse veld

Toen Lenaart Roelof Peters (van Hoek 3) een stuk land *in bauenrot* kocht van de kinderen van Roelof Roelof Arnts (van Spurkstraat 76) waren daar 2 afzonderlijke transportakten voor nodig⁶.

Ten eerste was daar een stuk akkerland van 3 lopensaten dat Roelof in 1494 gekocht had⁷. Dit is in het kadaster B904.

Ten tweede kocht Lenaart *een busselken op die sporkt*, gelegen naast de akker, zonder opgaaf van grootte.

Waarom zouden die transporten afzonderlijk zijn gehouden terwijl beide percelen naast elkaar lagen? Oudere akten maken duidelijk dat de herkomst van het akkerland en van het busselke verschillend is, ook al zijn beide terug te voeren op Rutger van der Hellen in de 14^e eeuw.

akker	busselke
Lenaart Roelof Peters 1522	Lenaart Roelof Peters 1522
Roelof Roelof Arnts 1494	Roelof Roelof Arnts 1511
Rutger Henrik Peters 1484	Jan Jan Engberts
Hentrik Peters Sluiters 1470	Henrik Antoon Everits 1502
kinderen Gerard Rutgers 1470	Jan Engbert Willems van der Boijdonk 1477
Cool Rutger Genen;	Peter Dirks van den Schoot;
3 lopensaten	1½ lopensaat
B904	naast B904?

Waar moet het busselke gelegen hebben? De belending ervan was in 1522

- Jan Jan Engberts' eigen erf (900+901)
- Andries Coppen (920) en Engbert Willems (914)
- Roelof Arnts (de akker, 904)
- Henrik Peters (905).

Op de tekening figuur 4 is dit aangegeven met b1.

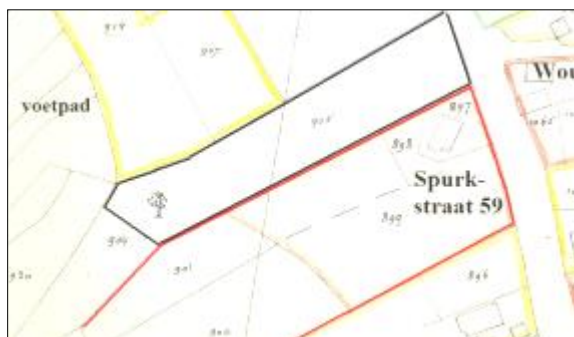

Figuur 4. In deze tekening staat het bauenrot, later baarsent, tussen de Hoek (linksboven, de straat staat niet in de tekening) en de Spurkstraat (de straat aan de rechterkant in de tekening). De Woudsteeg is het wotstrütje, wotsteeg verhaspeld tot Watersteeg. b1 en b2 zijn de twee busselkes. Het huis achter Spurkstraat 59 werd in de 20^e eeuw gebouwd⁸ op perceel 901 in het voormalige busselke 2.

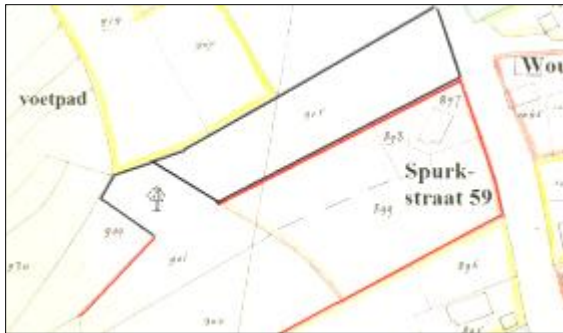
Nu was de verkoper van het busselke in 1511 Jan Jan Engberts van der Boijdonk, wiens overige erfenis en die van zijn familie is getekend binnen de rode lijn in figuur 4. Jans zwager was Henrik Antoon Everits, man van Elizabet Jan Engberts⁹. Het busselke was bij de overdracht¹⁰ naar deze Henrik anderhalve lopensaat groot. Toen zij een hypotheek namen was hun onderpand *twe houtwassen*, ofwel 2 busselkes, samen 3 lopensaten groot¹¹. Verondersteld wordt nu dat het daar om de busselkes b1 en b2 gaat, elk 1½ lop..

Tenslotte blijkt in een akte uit 1477 dat Jan Engberts die 1½ lop land (b1) met zijn houtwas gekocht had van de kinderen van Peter Dirks van den Schoot en van Katarina Zegers van Dieperbeek¹², eigenaren van perceel 905.

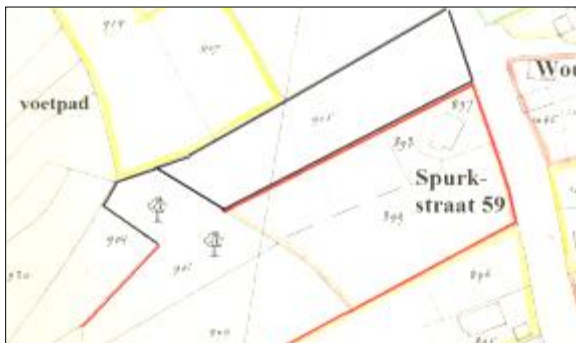
De geschiedenis van dit busselke kan dus worden samengevat in de volgende reeks kaartjes.

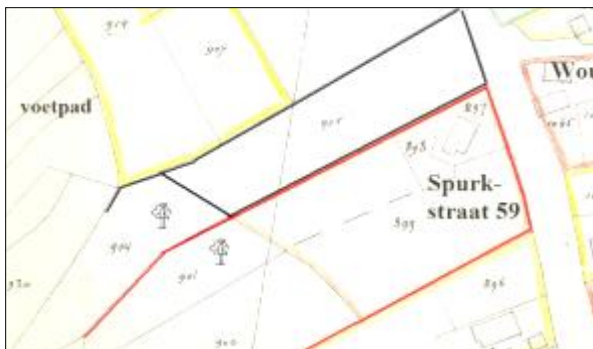
Figuur 5. Aanvankelijk was het perceel land B905 groter dan in het eerste kadaster. Achteraan op het perceel stond het busselke.

Figuur 6. In 1477 verkochten de kinderen Van den Schoot het busselke aan Jan Engberts. Het is niet bekend of toen op 901 een tweede busselke stond.

Figuur 7. Jan Engberts' kinderen hadden er twee busselkes in 1502.

Figuur 8. Roelof Roelof Arnts kocht in 1511 het busselke en voegde het bij zijn perceel 904.

We hebben hier vermoedelijk te maken met een geriefhoutbosje, waar hout voor bijv. afrasteringen, hopstaken en stelen werd geteeld.

De term *busselke* (buske) is een verkleinwoord en moet een "klein bos" betekenen. En 1½ lopense is inderdaad niet groot.

Maar wat te zeggen van *dat busschelken* in het Kampse veld? Dat was zelfs 2 morgen groot, ofwel 12 lopensaten. Het merkwaardige is dat de oudste akten over weiland spreken, maar met de naam *dat busschelken*, en pas in 1503 is het (weer?) een houtwas van 2 morgen, waaruit Jan Henriks Stempels een cijns verkocht.

Kort nadat er een huis ter plaatse gebouwd was, in 1510, werd de kamp, zonder dat er nog gerept werd over een huis, verkocht aan het klooster op de Eikendonk, en was *het cloosterbosch* het nieuwe toponiem.

Ten tijde van de opstelling van het verpondingsboek waren er 3 akkers in *het cloosterbosch*:

B134-136 (4 lop 17 r),

B139-141 (2 lop 14 r), en

B142-145 (2 lop 18 r),

die overigens samen maar op 1½ m kwamen. In de derde akker liep in de 18^e eeuw de wiel bij een dijkdoorbraak.

Figuur 9. Het kloosterbos in het Kampse veld lag binnen de gele lijn op deze kadastrale ondergrond, sectie B van Den Dungen. De begrenzing van de tweede en derde akker ter plaatse van de wiel en het verloop van de Poeldonksedijk voordat de wiel liep is wel in te schatten.

Er zijn in de omgeving meer percelen bebost geweest¹³, uiteindelijk zal het gehele Kampse veld bos zijn geweest.

De hoeve *ten Hoornik* (3)

In de twee vorige afleveringen van dit tijdschrift werd aandacht geschonken aan de hoeve op den Horzik: nl. de verkoop in 1569 en een verpachting in 1536.

In de periode tussen 1503 en 1536¹⁴ kunnen in het Bosch' Protocol geen akten gevonden worden met betrekking tot de hoeve *ten hoornik*, en voor die periode maar enkele.

1.

Elizabet weduwe van Dirk Henriks Pelgrom kocht ½ van de hoeve *ten horrinck* in Gestel-bij-Herlaar plus 5/8 van de andere ½, samen 13/16, van Adolf Aalberts van Haesel en zijn vrouw Mechtelt Jan Jans die Rover¹⁵.

2.

Elizabet weduwe van Dirk Henriks Pelgrom kocht 1/16 van de hoeve *ten horrinck* in Gestel-bij-Herlaar van Dirk Jans die Rover; de akte is van 27-11-1503, maar een niet gepasseerde gelijke akte stond al ruim 1 jaar eerder te boek¹⁶. Er zullen strubbelingen geweest zijn.

3.

Daarnaast had Dirk Henriks Pelgrom 4½ bunder land gekocht die blijkbaar niet tot de hoeve behoorden - het staat er althans niet met zoveel woorden bij-, maar die ¼ uitmaakten van 18 bunder welke gelegen waren

tussen *den ossencamp* van w Dirk Rover z w heer Jan Rover ridder

het land genoemd *butendijx* van Dirk Rover

muijtinck langwinckel

des gasthuijsdonck en Dirk Rover,

met een weg erlangs van 1 roede breed¹⁷.

Dat wil zeggen dat die 18 bunder binnen of vlak bij de hoeve *ten hoornik* waren gelegen. De 4 belendingen laten zich lezen als

den ossencamp westwaarts
butendijx zuidwaarts
muijtincx langwinckel oostwaarts
des gasthuijdonck noordwaarts.

In de eerste 2 transporten staat dat de hoeve *ten horrinck* te leen hing van de heer van Herlaar. Bij de verpachting (1536) en de verkoop (1569) was daar geen sprake (meer) van. Het Leenboek van Herlaar¹⁸ zou antwoord kunnen geven op de vraag waarom maar 14/16 van de hoeve door Elizabet weduwe Pelgrom gekocht werd.

Het goed *ten horinck* had Dirk Jans de Rover in leen ontvangen van de heer van Herlaar. Na zijn dood had zoon Jan die Rover het ontvangen op 28 november 1418.

Jan droeg 14 oktober 1460 zijn leen over aan Geerlick, zijn natuurlijke zoon bij Yda Fykens. Daarna volgen vanaf 1464 verscheidene transporten van achtste delen van de helft van de hoeve aan Geerlicks (half)broers en zusters Jan de oudste, Dirk, Jan, Sophie getrouwd met Thomas Jans van der Elsch, Luitgart getrouwd met Andries Willem Seppels¹⁹, Oda getrouwd met Dirk van Herssel genoemd Bussel. Met het transport op 12 nov 1492 van 1/16 door Dirk aan Jan kwam 14/16 van de hoeve in handen van Jan Jan Dirks de Rover.

Jan Jan Dirks de Rover had maar een dochter, Mechtelt. Zij en haar man Adolf van Hasel ontvingen het goed te leen op 15 juni 1497, en zij droegen het in 1500 over aan Lijsbet wed. Dierk Henriks Pelgrom, maar slechts voor 13/16. Een ander 1/16 werd door Dirk de Roever natuurlijke zoon w Jan de Rover aan Lijsbet overgedaan op 17 januari 1500.

Het leenboek vermeldt nog dat Henrik Pelgrom het leen ontving na dood van zijn vader Dirk in 1523, en na Henriks dood in 1545 ging het leen over op Laureijns Pelgrom.

Bij de volgende overdracht, in 1563, van Laureijns op zijn kinderen, namens wie Jeronimus Wijnants optrad [voogd van de kinderen], werd aangetekend dat van het leen *ten horrick* uitgezonderd werd de kamp dat *lanc wynckel*.

Een paar keer staat beschreven hoe de staat van de hoeve was, het eerst in 1477.

*... het zij huijs hoff erbair lant weijen bempden ende houtwas gelijk alst ten horinck binnen der prochien van gestel bij herlair gelegen is...*²⁰

Nu is hiermee duidelijk dat de hoeve zelf feitelijk intact gebleven is en niet werd opgesplitst, maar dat de eigendom gedeeld werd tussen 1460 en 1500. Eveneens is nu bekend dat een Pelgrom eigenaar was vanaf 1500 tot aan de verkoop in 1569.

Niettemin schijnen zowel in het leenboek als in het Bosch' protocol 2/16 van de hoeve te ontbreken, die ook niet overgedragen schijnen te zijn aan Pelgrom.

De 2/16 delen die Jan sr. in 1460 had ontvangen werden door hem in 1471 overgedragen aan Hillegont dr Arnt Duijs, zijn vrouw, en het is uit het leenboek niet duidelijk wie de opvolgende eigenaar was. Zijn dit de ontbrekende 2/16? Maar het leenboek zegt dat Adolf en Mechtelt in 1497 de hele hoeve te leen verkregen..

Nog een onduidelijkheid is dat Peternel, ook een dochter van Jan de Rover, 1/16 ontving in 1477 (van wie?) en dat met haar man Lambrecht Henrik Rembrants overdroeg aan Henrik van Ranst, heer van Boxtel enz. Is de transportakte van deze naar Pelgrom in het Bosch' protocol over het hoofd gezien? Het is ook denkbaar dat de ontbrekende 2/16 delen van de hoeve het land is geweest dat Pelgrom in 1546 kocht. Het lijkt ons echter waarschijnlijker dat die aankoop perceel 3 in figuur 10 betreft, dat immers bij de verkoop in 1569 als afzonderlijke kamp *den hooikamp* werd aangeduid.

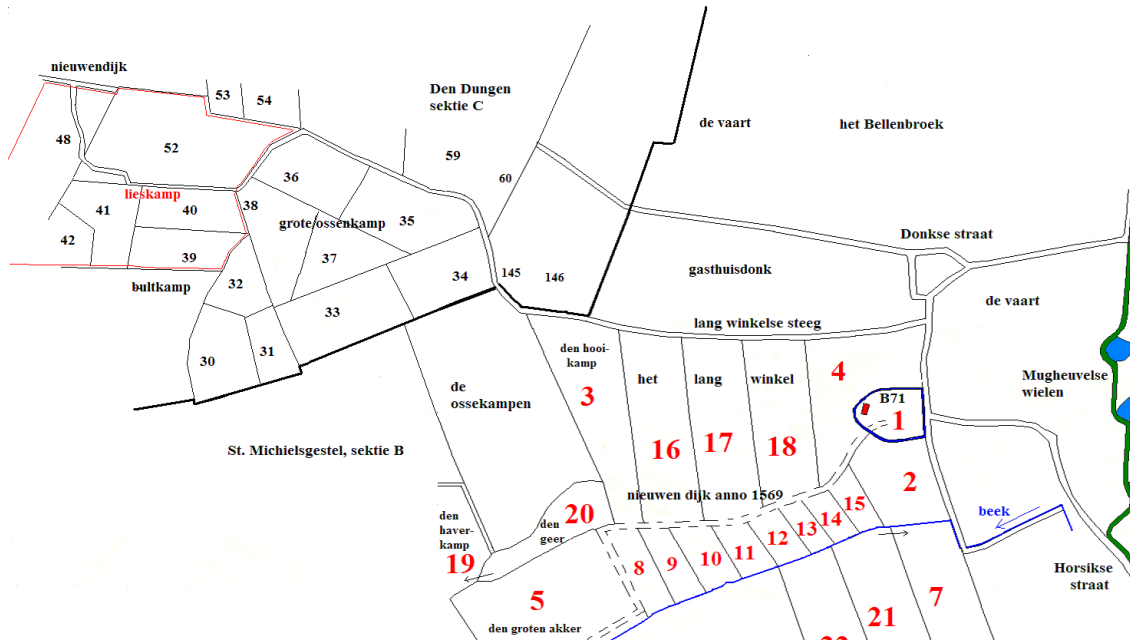
Hoe het ook zij, het lukt niet de laatste 2/16 op zijn plaats te krijgen.

Bij het 1^e transport hoort een betalingsbelofte door Jacob Herman Jacobs. Hij was de man van de pachtster in 1536, Jenneke Gerit Jans van den Venne (GDD608). Waren Jacob en Jenneke in 1500 en alleen Jenneke in 1536 al die tijd pachters van de hoeve? In 1495 echter waren zij dat niet, want Arnt Dirks van den Broek, Peter Henriks Vos en Laureijns Jan Gerards betaalden toen de pacht²¹.

Het lijkt erop dat er steeds een huis op de hoeve aanwezig was, althans in ieder geval vanaf 1477.

Uit de akte van het derde transport, uit 1546, blijkt dat *de ossenkamp* van Dirk Jans de Rover was, hetgeen schijnt in te houden dat De Rovers in 1500 niet hun hele leengoed overdeden aan Pelgrom, maar alleen de hoeve *ten hoornik*.

Ook *de lieskamp* of *liesbeempt* onder Den Dungen (C52 en omgeving) was van De Rovers geweest²² maar al in een vroeg stadium verpatst.

Figuur 10. Dit kaartje laat zien dat de ossenkampen grensden aan de hoeve ten hoornik zoals die in 1569 werd verdeeld en verkocht (rode cijfers²³). Nog verder naar het westen (links) zijn de lieskampen te vinden.

De indruk ontstaat dat dit leen van Herlaar in de 14^e eeuw de hoeve, de *ossekampen* en de *lieskampen* heeft omvat, samen bijna 100 ha.

De erfgenamen van Willem van den Yvelaar

Een kamp land in *de hasselt* in Berlicum werd in 1507 verkocht door de volgende 10 personen, die blijkbaar allen een recht op dat land hadden, en waarvan men op voorhand kan vermoeden dat het familieleden zijn.

Het waren:

- Aart Aart Jans
- Boudewijn Henriks Vilt
- Dirk Jan Willems als man van Sophie Corsten Vogels
- Gerard Gerards van den Yvelaar
- Gielis Gerards Weijgerganck als man van Oda Wouter Jans van den Berzelaar.
- Jacob Andries van Hal
- Jan Arnts Spruijt als man van Geertruit Henriks van den Yvelaar
- Jan Gijben van der Vlasvoort
- Jan Goijart Gerits
- Peter Peters de Vrieze.

Er staat bij dat het land afkomstig is van Willem van den Yvelaar²⁴. Willem woonde op den IJvelaar.

Zeven van de 10 zijn met GDD zonder problemen te plaatsen in het volgende schema.

Boudewijn Otten 436a

x

Sophie Willems van den Yevelaar

kinderen:

Boudewijn 436

Luijtgart x Corst Vogels 433

Sophie x Dirk Jan Willems

Otta xx Henrik Vilt 219a

Henrik 219b

Boudewijn Henriks Vilt

Otta x Wouter van der Vlasvoort (van den Berselaar) 109a

Oda x Gielis Weijgerganck 83

Sophie x Gijb van der Vlasvoort 203a

Jan Gijben van der Vlasvoort

Bertha x Peter de Vrieze, xx Jan van Hal 803

Peter Peters de Vrieze

Barbara x Aart Jan Aarts 78i

Aart Aart Jans

Andries Jans van Hal

Jacob Andries van Hal

Verkopers van een kamp land in de hasselt in Berlicum, R 1276, fo 170v, 7-5-1507; de cijfers duiden de bladen aan in Genealogie van Den Dungen (GDD).

Deze 7 verkopers zijn nakomelingen van Sophie Willems van den Yevelaar, en wel van haar kinderen Boudewijn, Otta en Bertha. Haar andere kinderen Willem, Gijsbert, Wouter en Jacob schijnen niet in Den Dungen gebleven te zijn en in GDD is er dan ook weinig over aan te treffen.

Wouter had een zoon Henrik en daar zou Geertruijt een dochter van kunnen zijn.

Gerard Gerards van den Yevelaar is in GDD onbekend.

Tenslotte zou Jan Goijart Gerits broer en erfgenaam kunnen zijn van Gerard Goijaart Gerits van Zeelst.

Als deze 3 ook in het schema worden geplaatst, twee ervan met de opmerking "misschien", en Gerard Gerards van den Yevelaar als "onbekend", krijgen we het volgende.

Boudewijn Otten 436a

x

Sophie Willems van den Yevelaar

kinderen:

Boudewijn 436

Luijtgart x Corst Vogels 433

Sophie x Dirk Jan Willems

Otta x Jan Weijgerganck 39a

Elizabet

Otta x Gerard Goijarts van Zeelst 946

xx Henrik Vilt 219a

Henrik 219b

Boudewijn Henriks Vilt

Otta x Wouter van der Vlasvoort (van den Berselaar) 109a

Oda x Gielis Weijgerganck 83

Sophie x Gijb van der Vlasvoort 203a

Jan Gijben van der Vlasvoort

Bertha x Peter de Vrieze, xx Jan van Hal 803

Peter Peters de Vrieze

Barbara x Aart Jan Aarts 78i

Aart Aart Jans

Andries Jans van Hal

Jacob Andries van Hal

Wouter 802

Henrik

Geertruijt x Jan Arnts Spruijt

Jacob 804

Gijsbert

Willem

?

Gerard Gerards van den Yevelaar

Sophie Willems van den Yevelaar was de enige dochter van Willem. Het lijkt erop dat haar broer Arnt jong en zonder kinderen was overleden. Dat haar halfbroer Engbert van den Leempoel en zijn kinderen niet meededen in de verkoop zou kunnen betekenen dat het land in *de hasselt* afklomstig was van Elizabet, Willems 1^e vrouw, en niet van Jut, Willems 2^e vrouw.

Willem Jans van den Yevelaar leeft 1367, overleden voor 1378	GDD698
x Elizabet Arnt veren Berthenzoon van Berlikem	
xx # Jut; leeft 1445	
kinderen:	
1. Arnt; overleden voor 1414	
2. Sophie	
x Boudewijn Otten = Boudewijn Gijb Wouters; zie blad 436a	
3. # Engbert van den Leempoel, zie blad 805	

Dungense import (15): Jacob Jan Seberts man van Oda van der Westelaken

Alle naamdragers Van der Westelaken in Den Dungen waren en zijn nakomelingen van Jacob Jan Seberts en Oda Seberts van der Westelaken (GDD200). Met de gewoonte dat kinderen de achternaam van hun vader krijgen zouden ze genoemd moeten zijn geweest naar Jacob en niet naar Oda. Er zullen redenen zijn geweest om de moedersnaam te bezigen. Daarmee komt overeen dat voor Jacob kan worden gevonden Jacob Zeberts²⁵ en zelfs Jacob Zebert Henrixs²⁶, alsof hij en niet zijn vrouw een kind van Zebert van der Westelaken was.

Maar welke achternaam had Jacob dan en waar kwam hij vandaan?

De eerste akten waarin Jacob als man van Oda voorkomt zijn uit 1525²⁷ en 1526²⁸. Aangezien hij in 1524 het perceel B965 kocht²⁹, moet hij toen al in Den Dungen hebben verkeerd. En in 1523 kocht hij ten behoeve van zijn (toekomstige?) schoonmoeder een cijns uit huis Spekstraat B708³⁰.

Een aardige samenvatting van de familie geeft een akte uit 1563.

Elizabet
x
Zebert en Wouter zonen van Ambroos Jan Wouters
x
Hillegont dr Jacob Jan Seberts
x
Oda Zebert Henriks van der Westelaken
x
Belia

R1384, fo 29v, 2-11-1563; transport van een cijns uit een huis in Gemonde.

Jacob was voogd van Jacob Henrik Zeberts³¹, een neef van zijn vrouw. In 1529 was hij kerkmeester in Den Dungen³². Jacob had een huis in Den Bosch gekocht, dat zijn kinderen van de hand deden in 1541³³. Hij was overleden voor 1533³⁴, in ieder geval voor 1541³⁵.

Nu kunnen er Jacob Jan Zebertsen in het Bosch' Protocol gevonden worden in Berchen bij Oss en in Geffen. Een van de twee zou Jacob man van Oda kunnen zijn.

1. Jan z w Jacob Jan Zeberts verkoopt een cijns uit huis in Geffen³⁶.
2. Jacob z w Jan Zeberts z w Jan z w Zebert Hoen en de kinderen van zijn zuster Johanna verkochten land in Haren bij Megen, en in Berchen³⁷. Jan z w Jan Zeberts als weduwnaar van Hillegont dr w Jacob Quattels en zijn zoon Jacob verkopen een cijns uit land in Berchen³⁸.

Gekozen wordt voor Jacob Jan Zeberts uit Berchen, omdat Jacob Jan Zeberts uit Geffen al overleden was voor 1530, te vroeg om dezelfde persoon te zijn als Jacob man van Oda. Bovendien had hij een zoon Jan, die niet voorkomt bij Jacob x Oda.

Jacobs herkomst wordt in het volgende kader gedocumenteerd.

Blad 3473
<p>Jan Zeberts^{1 2 3 4 6 10 11} z Jan Zeberts Hoen⁵ = Jan Jan Zeberts^{7 8 9} overleden voor 1531³, voor 1529^{1 2}, voor 1527⁴, voor 1499^{10 11} x Hillegont Jacobs Quattels^{7 8 9} overleden voor 1518⁷, voor 1517⁸, voor 1514⁹ kinderen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jacob^{1 2 5 7 9 10} x Oda Zebert Henriks van der Westelaken, zie blad 200 2. Johanna^{1 5 6} x Bernts¹ Arnts^{2 5} Bernts⁶ de zoon is Jan^{1 5}, de dochters Guedelt en Aleit^{1 2 5} 3. Zebert^{3 4 11}; van den Kerchove⁴ x Mechtelt dr Henrik van Haren¹¹ zoon Jan Zeberts⁶ <p>1. R 1310, fo 293, 28-1-1529 [ze verkopen Jan Marselis Zeberts hooiland in Herpen, het lieskempken] 2. R 1310, fo 55v, 26-1-1529 [ze verkopen Jan z w Zebert van den Hoevel land opte osser gemeijnt in Berchen] 3. R 1313, fo 141, 11-2-1531 [Zebert verkoopt een cijns uit huis in Berchem] 4. R 1308, fo 362v, 14-11-1527 [Zebert verkoopt G land in Berchen] 5. R 1308, fo 254, 28-5-1528 [ze dragen 2 percelen land in Haren (Megen), en 1 in Berchen op aan C, C en P; eerdere eigenaren waren Rutger Hoen, Weijer z w Jan Hoen, Jan Jan Zeberts] 6. R 1307, fo 209v, 28-1-1528 [ze verkopen cijns uit een huis in Berchen; is Jan Zeberts soms de zoon, dus Jan Jan Zeberts?] 7. R 1289, fo 166, 15-4-1518 [Jan draagt de tocht in 2 vatzaad land in de duersche hoeven in Berchen op aan Jacob, die er een cijns uit verkoopt] 8. R 1289, fo 384v, 31-12-1517 [Jan verkoopt cijns uit land opten goire in Berchen] 9. R 1284, fo 284, 19-1-1514 [Jan draagt de tocht in 6 m land in Berchen op aan Jacob, die cijns verkoopt] 10. R 1267, fo 100v, 1499 [Jacob belooft Jacob Willem Jans te betalen uit land in Kessel] 11. R 1267, fo 100, 3-1-1499 [Zebert x Mechtelt verkopen Dirk Willem Jan Hollanders land in Haren bij Megen]</p> <p>NB Er is ook een akte in R1335, fo 33, 24-1-1542 m.b.t. huur van land in haren bij Megen]. NB Jan Zeberts van den Kerchove is pbr in R 1278, fo 375v., en bezit land opten gheer Berchen.</p>

Merk op dat er geen enkele akte is gevonden die aantoont dat Jacob van GDD3473 dezelfde is als Jacob man van Oda van GDD200.

Een van de kinderen van Jacob en Oda was Hilleke. Zoals de gewoonte was werd zij vernoemd naar een oudere Hillegont. Als dat in de lijn van Oda zou zijn, moet men terug naar Hilleke dochter van Zebert, die 100 jaar eerder leefde (GDD218); terwijl het in de lijn van Jacob over haar grootmoeder Hilleke Quattels gaat.

Om het ogenschijnlijk wat ingewikkeld te maken, bezaten Jacob en Oda percelen land in Oijen³⁹; maar omdat deze van haar vader Zebert Henriks afkomstig waren, speelt dit gegeven geen rol in de argumentering.

Jacob Jan Zeberts heette Hoen en kwam uit Berchen.

¹ R1183, fo 344v, 1404.

² R1287, fo 25, 15-11-1516.

- ³ R1842, fo 240, 21-2-1522. De grote akker werd in 3 stukken verdeeld, voor Katarina, Jacob en Eijmbert kinderen van w Arnt Jacob Gerits.
- ⁴ Henrik die Wilde verkocht het huis met het aangelag, B447 en 448, in 1526 aan Jacob Zeberts van Groeningen; R1305, fo 175, 30-6-1526.
- ⁵ R1637, fo 193v, 6-10-1708 Willem Delissen van den Steen erft het huis B434.
- ⁶ R1296, fo 111, 21-2-1522.
- ⁷ R1264, fo 282, 30-12-1494; en R1266, fo 325v, 15-3-1498.
- ⁸ Hulpkaart sekte B nr 270, maart 1930.
- ⁹ GDD blad 616.
- ¹⁰ R1270, fo 148v, 22-4-1502.
- ¹¹ R1270, fo 308v, 23-4-1502.
- ¹² R1246, fo 10v, 8-5-1477.
- ¹³ R1216, fo 74, 23-4-1446:
Aleit
x
w [Engbert] z Godschalk Giselmaers,
en haar zoon Godschalk
5 eikenbomen in dat kampsche velt, aen den keer
verkoopt zij aan Roelof z w Roelof Gerits soen.
- R1198, fo 50v, 26-3-1428
Katarina
x
Godschalk Ghiselmaers
en hun zoon Engbert
200 eikenbomen, staande op haar erfenis in DD
verkoopt zij aan Peter van den Steenwege bontwerker [om te looien].
- R1183, fo 162, donderdag na 24-6-1403
Katarina dr Jan van den Camp
x
w Godschalk z w Ghizelmaer van Vlijmen
en haar dr Hilla
beloven Gerit van Mulsen, Wouter van den Nuwenhuijs, Peter de Cuijcke en Jan W... van Udenhout
dat zij zekere eijkenbomen, staande op de erfenis van w Godschalk in DD,
en welke bomen Gerit, Wouter, Peter en Jan verkregen hadden tegen Katarina, ...
Henrik z w Ghizelmaer van Vlijmen en Engbert z w Godschalk zijn borgen.
- ¹⁴ In 1536 verpachtte Henrik Pelgrom de hoeve aan Jenneke Gerit Jansen van den Venne weduwe van Jacob Hermans; zie Dungense Historiën van februari 2017.
- ¹⁵ R1268, fo 43, 13-4-1500.
- ¹⁶ R1270, fo 67v, vacat hic [11 juni 1502] met de aantekening dat de akte in het protocol staat van dezelfde sekretaris met als datum 27-11-1503; R1272, fo 261, 27-11-1503.
- ¹⁷ R1344, fo 319v, 21-4-1546. De belending is niet van 1546 maar ouder, nl. uit de tijd dat Jacob wt den Oesterwijck, Jan Joede , Daniel Roesmont en Klaas Huberts van Gemert dit deel van de 18 bunder opgedragen hadden aan Wouter van Vucht. Er staat een transport van een ander ¼ van die 18 bunder in R1256, fo 194, 27-1-1487, waarbij Gerard van der Merendonk dat ¼ bij vernadering verkrijgt en waarbij als belendend perceel wordt opgegeven de lieskamp C52 van Jan van Gerwen en Arnt van Campen en de kamp van Wouter van Vucht.
- ¹⁸ BHIC, toegang 304 Leen en Laatgerechten, inv. nr 131, fo 13: T goet ten horinck. Zie ook Mechelien Spierings, Om en in de vrijdom van Den Bosch, 's-Hertogenbosch 1982, blz 76.
- ¹⁹ Ook genoemd Sappeels, R1268, fo 63v.
- ²⁰ Leenboek van Herlaar (noot 18), fo 16.
- ²¹ R1265, fo 121v, 9-12-1495.
- ²² Niet van alle percelen binnen het rode kader in fig 10 kan aannemelijk gemaakt worden dat ze eens aan De Rover behoorden.

perceel	lieskamp genoemd	De Rover
C39+40	ja	?

C41	ja	?
C42	ja	?
C48	kleine lieskamp	R1188, fo 12v: deling tussen Jan van Erpe, Jan Truden en Leunis van Langvelt, gekomen van Jan Rover ridder
C52	grote lieskamp	R1181, fo 12v.

²³ Zie Dungense Historien van nov 2016: De hoeve *ten hoernic* (1).

²⁴ R1276, fo 170v, 7-5-1507; bij het volgende transport van het land in R1280, fo 488v, 10-5-1511 wordt ernaar verwezen.

²⁵ o.a. R 1376, fo 348v, 9-8-1559 [procuratie].

²⁶ R 1401, fo 122, 1-3-1576 [Wouter draagt Kl. een cijns uit huis in Middelrode op die Belie (220) had verkregen 6-6-1516 tegen Goossen rademaker].

²⁷ R 1305, fo 36, 22-12-1525 [Jacob x Oda geven Dirk H. Moere percelen in Oijen ten cijns, die afkomstig zijn van Zebert Henriks].

²⁸ R 1305, fo 69, 1-2-1526 [kwitantie door Jacob x Oda en Zebert Brants voor de lossing van een cijns uit goed op luijssel in Boxtel, die Adriaan Schuermans verkocht had aan Belia].

²⁹ R1301, fo 291v.

³⁰ R1298, fo 161, 28-5-1523.

³¹ R 1314, fo 8, 26-10-1530 [Adriaan Henrik Jans Spierincx draagt een rente op de stad DB op aan heer Rutger Willem Rutton van Griensvenne en Jacob Jan Zeberts t.b.v. Jacob]; R 1308, fo 319, 11-8-1528 [de voogden van Jacob zijn heer Rutger z w Willem van Griensvenne pbr, Jacob z w Jan Zeberts en Gerard z w Willem Brants; cijns Kessel].

³² R 1310, fo 406, 23-8-1529.

³³ R 1335, fo 20v, 27-10-1541 [Oda draagt de kinderen de tocht op in een huis op t hinthamereinde DB, welk huis Jacob ten cijns had verkregen tegen Arnt Colck alias Naet z w Lambert; zij geven het Peter Mathijs Bernaarts ten cijns], R 1308, fo 459, 29-2-1528 [Jacob verkrijgt dit huis ten cijns].

³⁴ Illustre OLV-broederschap, Den Bosch, inv.nr. 129, fo 108, 1532/1533 [betaling doodschuld].

³⁵ R 1335, fo 20v, 27-10-1541.

³⁶ R 1311, fo 406v, 14-7-1530.

³⁷ R1308, fo 254, 28-5-1528.

³⁸ R 1284, fo 284, 19-1-1514.

³⁹ R 1305, fo 36, 22-12-1525.